

Ενημερωτικό σημείωμα

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΟ ΤΟΜΕΑ ΥΔΑΤΩΝ

Λουκάς Γεωργαλάς

Δρ υδρογεωλογίας ΕΜΠ

Δ/ντής Σχεδιασμού και Διαχείρισης Υπηρεσιών Ύδατος

Πρώην Γενικός Δ/ντής ΟΠΥ

Αθήνα 21/071/2025

Ενημερωτικό σημείωμα

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΟ ΤΟΜΕΑ ΥΔΑΤΩΝ

Προς

Αξιότιμο κ. Πρωθυπουργό

Αξιότιμο κ. Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Κύριε Πρωθυπουργέ,

Κύριε Υπουργέ,

Ο ζωτικός ρόλος που διαδραματίζει σήμερα το νερό στον πλανήτη, λαμβάνοντας υπόψη τη κλιματική αλλαγή/κρίση, κάνει τα προβλήματα που σχετίζονται με την επάρκεια, την αξιοποίηση και την προστασία των υδατικών πόρων να βρίσκονται στο επίκεντρο του παγκόσμιου ενδιαφέροντος, ενώ τα θέματα που αφορούν τη διαχείρισή τους αποκτούν στρατηγική σημασία για την βιώσιμη ανάπτυξη μιας χώρας.

Ειδικότερα για την περιοχή της Μεσογείου, εμφανίζονται κίνδυνοι λόγω της αυξανόμενης ζήτησης νερού για οικιακή, αγροτική, βιομηχανική χρήση και την ολοένα αυξανόμενη επέκταση των τουριστικών δραστηριοτήτων. Όμως ο πολύτιμος για τη ζωή αυτός πόρος αναμένεται να υποστεί περαιτέρω πίεση ως αποτέλεσμα των φαινομένων της κλιματικής αλλαγής και των ταχέως αυξανόμενων πληθυσμών, ιδιαίτερα στη Βόρεια Αφρική και τη Μέση Ανατολή.

Το νερό ήταν προ αρχαιοτάτων χρόνων, ένα μη εμπορεύσιμο αγαθό χωρίς ανταλλακτική ή χρηματική αξία, που έβρισκε κανείς εύκολα για να ζήσει. Αυτό το αρχαίο ένστικτο, όπως θα έλεγε ο καθηγητής Dale Whittington (Departments of Environmental Sciences & Engineering and City & Regional Planning, University of North Carolina, USA; Manchester Business School, UK) ίσως δικαιολογεί το μικρότερο ενδιαφέρον που επιδεικνύεται γενικά (και εκτός περιόδων κρίσεων) για το πόρο αυτό, που είναι η πηγή της ζωής, σε σχέση με άλλους πόρους.

Σε μία περίοδο δύσκολη λόγω λειψυδρίας και εν όψει της διατύπωσης της Εθνικής Στρατηγικής για τα ύδατα, θεωρώ υποχρέωσή μου, λόγω της πολύχρονης εμπειρίας μου, της υπηρεσιακής μου ιδιότητας καθώς και της επιστημονικής μου ιδιότητας να καταθέσω ελεύθερα, τα προβλήματα που αισθάνομαι ότι δυσχεραίνουν την βέλτιστη διαχείριση και αξιοποίηση των υδατικών πόρων στη χώρα μας. Πολύ δε περισσότερο αφού εμφανίζονται κείμενα και προτάσεις αποσπασματικές και πολλές φορές προβληματικές.

Ακολουθεί χωρίς ιεράρχηση, η αναφορά των προβλημάτων, τα οποία αναπτύσσονται στη συνέχεια. Τα αναφερόμενα προβλήματα δεν είναι πάντοτε ανεξάρτητα μεταξύ τους, κάτι που διαφαίνεται στην περαιτέρω ανάπτυξή τους.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ:

1. Διαρκής αδυναμία στοιχειώδους και κατάλληλης στελέχωσης των υπηρεσιών που σχετίζονται με τα ύδατα. Αυτό αναγκάζει τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες να μην επωμίζονται τις υποχρεώσεις που έχουν, τις οποίες επωμίζεται τελικά οι υποστελεχωμένες υπηρεσίες του υπουργείου, εις βάρος άλλων υποχρεώσεων που οφείλουν να υλοποιούν, διότι πρόκειται για υποχρεώσεις έναντι της ΕΕ.
2. Μη υλοποίηση των περισσότερων Μέτρων των ΣΔΛΑΠ και των ΣΔΚΠ. Επομένως υποτυπώδης διαχείριση των υδατικών πόρων. Υποτυπώδης διαχείριση της ζήτησης. **Ο έλεγχος της ζήτησης του νερού είναι λιγότερο δαπανηρός από τη κατασκευή ολοένα και περισσότερων νέων έργων για παροχή νερού στους καταναλωτές-χρήστες.** Επιπλέον απουσία επαναχρησιμοποίησης.
3. Στη διαχείριση των υδάτων δε λειτουργούν στη πράξη και πρέπει να ενταχθούν ουσιαστικά, συστήματα πληροφοριών για διαρκή παρακολούθηση πόρων, λήψη αποφάσεων κάτω από αβέβαιες συνθήκες, για προβλέψεις και προειδοποιήσεις. Αρκετά από τα εργαλεία αυτά ανανεώθηκαν κατά τη δεύτερη αναθεώρηση των ΣΔΛΑΠ. Εδώ απαιτείται επιστημονική υποστήριξη και διαρκής ενσωμάτωση της καθημερινής «υδατικής» πληροφορίας, ώστε τα εργαλεία να είναι λειτουργικά.
4. Ο Διαχειριστής του πόρου δεν μπορεί να είναι και πάροχος. Αν κριθεί ότι πρέπει να γίνει, θα πρέπει να υπάρχουν οι αντίστοιχες νομοθετικές διατυπώσεις (ασφαλιστικές δικλείδες) για τη διασφάλιση του αποτελέσματος.
5. Σημαντική μείωση της επιστημονικής υποστήριξης των υπηρεσιών με κατάργηση ή αποδυνάμωση δομών που έχουν επηρεάσει το έργο της διαχείρισης των υδάτων. Το Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης δεν αρκεί, και η ΕΤΥΜΠ χρειάζεται ανανέωση και άμεση σύνδεση με επιστημονικό(ά) ινστιτούτο(α) από όπου θα δίνεται η τελική, μετά τις σχετικές αναλύσεις, πληροφορία στις υπηρεσίες διαχείρισης. Επιπλέον η υδρογεωλογική υποστήριξη, παρά τις φιλότιμες προσπάθειες όσων εργάζονται στα ινστιτούτα (κυρίως την ΕΑΓΜΕ) έχει υποβαθμιστεί.
6. Ανυπαρξία «σημείου συγκέντρωσης» της σχετικής πληροφορίας, αφού είναι διασκορπισμένη ή κρυμμένη. (Όχι μόνο μετρήσεων αλλά και μελετών).
7. Αδυναμία συμμετοχής των εμπλεκόμενων (stakeholders) στην επίλυση τοπικών προβλημάτων κτλ. Και τυπική πολλές φορές, συμμετοχή στις διαβουλεύσεις των ΣΔΛΑΠ και ΣΔΚΠ.
8. Έλλειψη ποσοτικών καταγραφών (π.χ. με υδρόμετρα) και ανυπαρξία ελέγχων ποσοτικών και ποιοτικών.
9. Σοβαρά προβλήματα στους περισσότερους παρόχους ύδρευσης και άρδευσης. Έλλειψη προσωπικού και ιδιαίτερα εξειδικευμένου. Έλλειψη επιστημονικής υποστήριξης, έλλειψη κεφαλαίων ή το χειρότερο οικονομικά ελλείματα με βασικό

- αποτέλεσμα την αδυναμία ανταπόκρισης σε βασικές υποχρεώσεις τους, όπως κάλυψη υδρευτικών αναγκών σε περιοχές που αφήνονται συνήθως ανεξέλεγκτα σε κατόχους ιδιωτικών δικτύων. Αξίζει να σημειωθεί ότι **κάτω από το ίδιο πλαίσιο, κάποιοι πάροχοι λειτουργούν υποδειγματικά και κάποιοι αποτελούν παράδειγμα προς αποφυγή**. Ενδεχομένως οι μικροκομματικοί ανταγωνισμοί και η έλλειψη κοινωνικής συναίνεσης, σε κάποιες περιοχές να δικαιολογούν κάποια προβλήματα.
10. Απώλειες και έλλειψη συντήρησης των περισσότερων έργων και όχι μόνο αυτών που κατασκευάζουν οι πάροχοι. Ως αποτέλεσμα διαρκής αύξηση απωλειών ακόμα και απαξίωση έργων.
 11. Έλλειψη οικονομικών πόρων. Παρά τα γενικότερα οικονομικά προβλήματα υπάρχουν πόροι που, παρά τη νομοθεσία, δεν αποδίδονται στα ύδατα. Όσον αφορά την υλοποίηση έργων, το πρόσφατο ψήφισμα του Ευρ. Κοινοβουλίου της 7ης Μαΐου 2025 σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για την ανθεκτικότητα των υδάτων δίνει ελπίδες.
 12. Άρνηση ουσιαστικής αποδοχής της **αναπτυξιακής διάστασης** του πόρου και επικράτηση μόνο της περιβαλλοντικής διάστασης. Ο αναπτυξιακός σχεδιασμός δεν μπορεί να είναι διάφορος από τα ύδατα, αφού το ύδωρ έχει μία σοβαρή αναπτυξιακή διάσταση.
 13. **Έλλειψη διαρκούς και σταθερής πολιτικής συναίνεσης**. (ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα). Από το Υπ. Συντονισμού η αρμόδια Δ/ση «Υδατικού Δυναμικού...» μεταφέρεται στο Υπ. Βιομηχανίας και μετέπειτα Υπ. Ανάπτυξης όπου υλοποιεί τις διαχειριστικές μελέτες Λούρου-Άραχθου, Ηπείρου και τις πρώτες διαχειριστικές μελέτες της χώρας. Όμως τα στελέχη της δεν κρίθηκαν ικανά από το ΥΠΕΧΩΔΕ, να ενσωματωθούν στη Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων που προέβλεπε ο ν. 3199/2003. Η Κεντρική Υπηρεσία έγινε Ειδική Γραμματεία, και σήμερα Γενική Δ/ση. Στη συνέχεια μεταφέρεται το τμήμα Λυμάτων σε άλλη γραμματεία μαζί με τα στερεά απόβλητα (σκουπίδια), παρά τις ευρωπαϊκές οδηγίες. Ανάλογα τα προβλήματα και στις περιφερειακές υπηρεσίες.
 14. Προβλήματα στη διαχείριση διασυνοριακών λεκανών απορροής.
 15. Υλοποίηση έργων χωρίς ιεράρχηση και ολιστική προσέγγιση, ασυντόνιστα και με προσπάθεια να καλυφτούν, το ταχύτερο δυνατό και όχι σωστά, κενά δεκαετιών.
 16. Με αφορμή τη λειψυδρία παρουσιάζονται αρκετές προτάσεις, οι οποίες λόγω έλλειψης γνώσεων επί του αντικείμενου και παρά τη καλή πρόθεση, παρουσιάζουν αρνητικά σημεία, τα οποία εάν εφαρμοστούν θα μεταβληθούν σε προβλήματα, ίσως μεγαλύτερα από αυτά που θα προσπαθούν να λύσουν, όπως κάποιες από τις προτάσεις της ΡΑΑΕΥ.

Η σημασία των υδάτων τονίζεται πλέον μέσα από τη προσέγγιση Water-Energy-Food-Ecosystem Nexus (WEFE Nexus). Πρόκειται για μία **Ολοκληρωμένη Διαχείριση Υδατικών**

Πόρων που υπογραμμίζει την **αλληλεξάρτηση του νερού, της ενέργειας, της επισιτιστικής ασφάλειας και των οικοσυστημάτων** – νερό, έδαφος και γη – που στηρίζουν αυτήν την ασφάλεια. Η προσέγγιση αυτή θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη όταν προσεγγίζουμε το πρόβλημα «ύδωρ» ή απλά «νερό». Στο παρόν κείμενο δεν γίνεται περαιτέρω αναφορά στην ενέργεια τη τροφή και τα οικοσυστήματα.

Ακολουθεί ανάπτυξη των 16 προβλημάτων. Μέσα από αυτή αναδεικνύονται προτάσεις, όπως η υποχρέωση υλοποίησης όλων των μέτρων των ΣΔΛΑΠ και ΣΔΚΠ, ο συντονισμός των ινστιτούτων για την ολοκληρωμένη επιστημονική υποστήριξη του δημοσίου, η σοβαρή στελέχωση και ανεξαρτησία των αρμόδιων υπηρεσιών με παράλληλη αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων, η ανάγκη δημιουργίας ψηφιακής πλατφόρμας για τα ύδατα, η δημιουργία Εθνικού Ταμείου Υδάτων κ.ά. Ίσως θα πρέπει να εξεταστεί η θεσμοθέτηση του ρόλου του Ειδικού Διαμεσολαβητή Υδάτων στη ΡΑΑΕΥ αφού υπάρχουν αρκετά θέματα μεταξύ παρόχων. Το βασικότερο όμως είναι η ανάγκη πολιτικής συναίνεσης.

ΠΡΟΒΛΗΜΑ 1 Διαρκής αδυναμία στοιχειώδους και κατάλληλης στελέχωσης των υπηρεσιών που σχετίζονται με τα ύδατα

Στον πρώτο νόμο για τη διαχείριση των υδάτων τον 1739/87 η έκθεση του Γενικού Λογιστηρίου του κράτους προέβλεπε, 145 υπαλλήλους, 37 να στελεχώσουν τη κεντρική υπηρεσία & 108 τις περιφερειακές υπηρεσίες. Ποτέ δεν ξεπέρασε τα 20 άτομα συνολικά. Και αυτά σε μία εποχή που το δημόσιο αντιμετώπιζε λιγότερα οικονομικά προβλήματα. Η κατάσταση αυτή αποτελεί το κανόνα πλέον τόσο στη κεντρική υπηρεσία όσο και στις αποκεντρωμένες υπηρεσίες. Το βασικότερο όμως είναι η σχέση που έχει ο εργαζόμενος, που τοποθετείται στις υπηρεσίες αυτές, με το αντικείμενο, αφού οι γενικές διατυπώσεις «μηχανικός» ή «γεωτεχνικός» δεν καλύπτουν τις απαιτήσεις και οδηγούν σε αποτυχία.

ΠΡΟΒΛΗΜΑ 2 Μη υλοποίηση των περισσότερων Μέτρων των ΣΔΛΑΠ και των ΣΔΚΠ. Επομένως υποτυπώδης διαχείριση των υδατικών πόρων. Υποτυπώδης διαχείριση της ζήτησης.

Σύμφωνα με τον Νόμο 3852/2010 «Νέα αρχιτεκτονική της αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης» οι αρμοδιότητες που είχαν ορισθεί από τον Νόμο 3199/2003 για την διαχείριση των υδατικών πόρων επιμερίζονται τώρα μεταξύ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και των αιρετών Περιφερειών. Πιο αναλυτικά οι αρμοδιότητες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης είναι ο σχεδιασμός της προστασίας και διαχείρισης των υδάτων και οι αρμοδιότητες των περιφερειών, είναι η

υλοποίηση του σχεδίου αυτού. Να σημειωθεί ότι ο Περιφερειάρχης είναι αρμόδιος και για τα ΠΕΠ, βασικό μοχλό εν δυνάμει χρηματοδότησης των μέτρων των ΣΔΛΑΠ και των ΣΔΚΠ, που πολλές φορές δεν χρηματοδοτούνται. Επομένως γίνεται υποτυπώδης διαχείριση των υδατικών πόρων και στην επόμενη αναθεώρηση επαναλαμβάνονται μέτρα που δεν υλοποιήθηκαν, με αποτέλεσμα τη συσσώρευσή τους, λόγω έλλειψης χρημάτων. Όταν όμως συμβεί κάτι έκτακτο και κληθεί κάποιος «σύμβουλος» ο οποίος προτείνει «φαραωνικά έργα» δεν υπάρχει αντίρρηση, για την υλοποίησή τους.

Το πρόβλημα αυτό επηρεάζει πολύ και τη **διαχείριση της ζήτησης**, αφού πολλά μέτρα σχετίζονται με τη δράση αυτή. Διότι επιβάλλεται η διαχείριση της ζήτησης με μέτρα οικονομικά, τεχνολογικά, νομοθετικά, επικοινωνιακά. **Ο έλεγχος της ζήτησης του νερού είναι λιγότερο δαπανηρός από τη κατασκευή ολόένα και περισσότερων νέων έργων για παροχή νερού στους καταναλωτές.** Ο προσανατολισμός της διαρκούς εξασφάλισης νερού οδηγεί σε **αδιέξοδα**. Πέρα από το αυξανόμενο κόστος στη μεταφορά νερού από μακρινές περιοχές συχνά εμφανίζονται **συγκρούσεις** ως προς τη χρήση του νερού για άλλες δραστηριότητες όπως τη γεωργία, τη βιομηχανία, την ενέργεια και το τουρισμό. Επίσης απαιτείται προώθηση της **επαναχρησιμοποίησης**, ιδίως γκρί και βρόχινου νερού. Αποτελεί πολυτέλεια η χρήση του καθαρού διυλισμένου νερού, ή ακόμα περισσότερο του ενεργοβόρου αφαλατωμένου νερού, για χρήσεις που απαιτούν νερό χαμηλότερης ποιότητας, όπως η τουαλέτα, το πότισμα ή το καθάρισμα της αυλής και του αυτοκινήτου. Υπενθυμίζεται ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2020/741 της 25ης Μαΐου 2020 σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την επαναχρησιμοποίηση των υδάτων. Εφαρμόζεται όταν τα επεξεργασμένα αστικά λύματα επαναχρησιμοποιούνται, για γεωργική άρδευση.

ΠΡΟΒΛΗΜΑ 3 Στη διαχείριση των υδάτων δε λειτουργούν στη πράξη και πρέπει να ενταχθούν ουσιαστικά, συστήματα πληροφοριών... Υδρογεωλογικά μοντέλα στους κυριότερους υπόγειους υδροφόρους και διαχειριστικά μοντέλα σε κάθε υδατικό διαμέρισμα είχαν εκπονηθεί από το 2006 από το Υπ. Ανάπτυξης. Με τις διαρκείς αλλαγές δομών και επειδή δεν αποτελούσε προαπαιτούμενο για την εφαρμογή της οδηγίας 60/2000 απαξιώθηκαν. Σήμερα στη δεύτερη αναθεώρηση των ΣΔΛΑΠ επικαιροποιήθηκαν. Όμως θα πρέπει να αξιοποιηθούν από κατάλληλους επιστήμονες και να αποτελούν βασικά εργαλεία της διαχείρισης. Φυσικά δεν θα αποτελούν τα μοναδικά εργαλεία αφού θα πρέπει να συνδυαστούν και με συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης κ.α. βασικά εργαλεία για τη λήψη ορθών και έγκαιρων αποφάσεων. Τώρα πλέον η τεχνολογία έχει αναπτυχθεί, η αξιοποίηση τηλεμετρίας scada, ακόμα και ψηφιακών διδύμων ή AI που προσφέρουν άλλες δυνατότητες.

ΠΡΟΒΛΗΜΑ 4 Ο Διαχειριστή του πόρου δεν μπορεί να είναι και πάροχος. Πρόσφατα κατά την ίδρυση του ΟΔΥΘ, δόθηκαν στο νεοσύστατο φορέα αρμοδιότητες διαχειριστή

και παρόχου. Όμως δεν μπορεί ο χρήστης με την μεγαλύτερη απόληψη του φυσικού πόρου (μεγαλύτερο του 80%) συγχρόνως να ρυθμίζει και να διαχειρίζεται τον πόρο για όλες τις χρήσεις. Αυτό αποτελεί μία βασική αρχή σε κάθε ανάλογη ενέργεια, όπου αυτός που έχει **δεσπόζουσα θέση** δεν μπορεί να ρυθμίζει τις διαδικασίες. Ενδεικτικά ως προς τις παράλογες καταστάσεις που δημιουργούνται, να αναφερθεί ότι στην οικονομική ανάλυση των χρήσεων, που περιλαμβάνεται στο ΣΔΛΑΠ και κατά την εφαρμογή των εννοιών «ανάκτηση κόστους», «τιμολόγηση» καθώς και της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει», **ο ΟΔΥΘ αποτελεί την διοικητική αρχή εκπόνησης της ανάλυσης και ταυτοχρόνως το μεγαλύτερο χρήστη ύδατος.**

Σε πολλά συγγράμματα και κείμενα διεθνών οργανισμών, όπως του FAO και του ΟΟΣΑ θίγονται τα σοβαρά θέματα των συγκρούσεων. Κατά τη πολύχρονη εμπειρία μας ως διαχειριστές στο Υπ. Ανάπτυξης (ΥΠΑΝ) παλαιότερα, γνωρίζουμε τη σημασία του διαχειριστή σε ανταγωνιστικές χρήσεις, όπως η «υδροδότηση των Δήμων Πλαστήρα από την λίμνη Πλαστήρα». Κυρίως όμως από τις διαδικασίες για την διάθεση αρδευτικού νερού από ταμιευτήρες Υδροηλεκτρικών Σταθμών της ΔΕΗ και τις διαμάχες μεταξύ εκπροσώπων του Υπ. Γεωργίας και της ΔΕΗ, όπου το Υπ. Ανάπτυξης, υπεύθυνο τότε για τη διαχείριση του νερού είχε καταλυτικό ρόλο. Ενημερωτικά ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Γεωργίας κατέθεσε τις απαιτούμενες ποσότητες για την κάλυψη των αρδευτικών αναγκών από κάθε ταμιευτήρα ξεχωριστά και ανάλογα με τον μήνα, ενώ οι εκπρόσωποι της ΔΕΗ παρουσίαζαν τα προβλήματα που δημιουργούνται στην κάλυψη των φορτίων αιχμής του διασυνδεδεμένου συστήματος, από την ικανοποίηση των απαιτήσεων για άρδευση και τις δυνατότητες αντιμετώπισής τους, με παράλληλο αίτημα οικονομικής αποζημίωσης, αφού το πρόγραμμα παραγωγής ενέργειας από τους ΥΗΣ υπαγορευόταν από τις αρδευτικές ανάγκες των κατάντι περιοχών, κατά τους θερινούς μήνες και έτσι η ΔΕΗ υφίστατο **σημαντική οικονομική ζημία**. Οι διαπραγματεύσεις δεν ήταν απλές, ιδιαίτερα σε περιόδους ελλειμματικές. **Τα ανωτέρω αναφέρονται ώστε, με μία αναγωγή στη σημερινή πραγματικότητα, όπου οι κάτοχοι των φραγμάτων δεν είναι πλέον μία δημόσια υπηρεσία, να γίνουν κατανοητά τα πολλαπλάσια προβλήματα που θα προκύψουν.**

Να προστεθεί δε ότι το Υπ. Γεωργίας ενώ διέθετε μία εξαιρετικά στελεχωμένη και δραστήρια ΥΕΒ, παρά τις προσπάθειες δεν πήρε ποτέ τη διαχείριση των υδάτων. Επιπλέον κατά την απελευθέρωση της ενέργειας, η ΔΕΗ, ως πάροχος πλέον, αναγκάστηκε να χάσει την αρμοδιότητα της διαχείρισης της ενέργειας, η οποία υλοποιείται μέσω των δικτύων.

Παρά τα ανωτέρω, αν κριθεί ότι πρέπει να γίνει, θα πρέπει να υπάρχουν οι αντίστοιχες νομοθετικές διατυπώσεις για τη διασφάλιση του αποτελέσματος. Η σωστή επιλογή προσώπου ως επικεφαλής σε έναν φορέα, δεν μπορεί να αποτελεί τη μοναδική εγγύηση αποτελεσματικότητας, αν ο φορέας αυτός δεν βασίζεται σε σωστό οργανόγραμμα. Η

δημιουργία μιας δομής όπως ο ΟΔΥΘ αποτελεί κυβερνητική επιλογή. Όμως δεν διασφαλίζεται νομοθετικά ότι θα γίνεται βιώσιμη, αειφορική διαχείριση και δίκαιη αντιμετώπιση των χρήσεων. Δεν διασφαλίζει για παράδειγμα, ότι ο ΟΔΥΘ δεν θα εκθέσει το ΥΠΕΝ απέναντι στις υποχρεώσεις προς την ΕΕ, δεν διασφαλίζει ότι ο ΟΔΥΘ υποχρεούται να συνεργάζεται με τα Ινστιτούτα του Δικτύου Παρακολούθησης, δεν διασφαλίζει ποιος ελέγχει τον ΟΔΥΘ, όχι για τα οικονομικά αλλά για το έργο του, δεν διασφαλίζει κάποιον πάροχο ή χρήστη που έχει πρόβλημα που θα βρει το δίκιο του πριν τα δικαστήρια, κτλ. Εύκολα θα απαντήσει κάποιος ότι για όλα αυτά προβλέπεται η σύναψη σύμβασης παροχής δημόσιας υπηρεσίας τριετούς (3) διάρκειας με το Ελληνικό Δημόσιο σύμφωνα με το ν. 4972/2022 (Εταιρική διακυβέρνηση των Ανωνύμων Εταιρειών του Δημοσίου...). Όμως τα ανωτέρω αναφερόμενα δεν είναι θέματα που αλλάζουν ανά τριετία και επομένως θα έπρεπε να αναφέρονται στο ν. 5106/2024 (σύσταση ΟΔΥΘ), σε αντίθεση με πολλές από τις αναφορές του ν. 5106/2024 που θα μπορούσαν να καλυφτούν από το ν. 4972/2022.

Ενδεικτικό των προβλημάτων αποτελεί το ότι στο ν. 5106/2024 «Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των πολυεπίπεδων επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στους τομείς: α) της διαχείρισης υδάτων, β)» με τον οποίο συστήνεται ο ΟΔΥΘ, αναφέρονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 3 «1.Συστήνεται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας, με την επωνυμία «Οργανισμός Διαχείρισης Υδάτων Θεσσαλίας Ανώνυμη Εταιρεία» (Ο.Δ.Υ.Θ. Α.Ε.), με σκοπό την εποπτεία και την υλοποίηση των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού και Κινδύνου Πλημμύρας, του Στρατηγικού Σχεδίου Έργων Αντιπλημμυρικής Προστασίας, τον συντονισμό και τη συνεχή επίβλεψη της εφαρμογής των μέτρων προστασίας και διαχείρισης των υδάτων, καθώς και τη χορήγηση αδειών χρήσης ύδατος...»

Επομένως ο ΟΔΥΘ ΔΕΝ ΕΚΠΟΝΕΙ τα ΣΔΛΑΠ

Όμως στο **Άρθρο 4** Το Καταστατικό του Οργανισμού Διαχείρισης Υδάτων Θεσσαλίας Α.Ε. (Ο.Δ.Υ.Θ. Α.Ε.) έχει ως εξής: «Άρθρο πρώτο Σκοπός της Εταιρείας 1. Σκοπός του Ο.Δ.Υ.Θ. Α.Ε. είναι η εκπόνηση της στρατηγικής για την προστασία και διαχείριση των υδάτων του Υδατικού Διαμερίσματος της Θεσσαλίας,..... Για την εκπλήρωση του σκοπού του, ο Ο.Δ.Υ.Θ. Α.Ε.: α) παρακολουθεί την ποιοτική και ποσοτική κατάσταση των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων σύμφωνα με τον ν. 3199/2003 (Α' 280) περί προστασίας και διαχείρισης των υδάτων, β) μεριμνά για την εκπόνηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού, κατά παρέκκλιση του άρθρου 7 του ν. 3199/2003 και του Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνου Πλημμύρας, σύμφωνα με το άρθρο δέκατο πέμπτο του παρόντος και παρακολουθεί την εφαρμογή τους»

ΤΕΛΙΚΑ Ο ΟΔΥΘ ΕΚΠΟΝΕΙ ή ΟΧΙ τα ΣΔΛΑΠ;

ΠΡΟΒΛΗΜΑ 5 Σοβαρή μείωση της επιστημονικής υποστήριξης των υπηρεσιών με κατάργηση ή αποδυνάμωση δομών.

Για τη διαχείριση των υδάτων απαιτείται σοβαρή και συντονισμένη επιστημονική υποστήριξη των αντίστοιχων δομών. Θεωρούμε ότι η ίδρυση νέου ινστιτούτου είναι ανέφικτη. Αξίζει να αναφερθεί η ατυχής προσπάθεια του πρώην υπουργού κ. Λιβιεράτου να ιδρύσει ένα «Ινστιτούτο Γης» συνενώνοντας διάφορα ινστιτούτα και υπηρεσίες.

Τα τελευταία 20 χρόνια έχει καταργηθεί η ΥΕΒ, έχει αποδυναμωθεί ουσιαστικά ο τομέας στο ΙΓΜΕ (νυν ΕΑΓΜΕ), έχει ιδιωτικοποιηθεί η ΔΕΗ με αποτέλεσμα να καταργηθεί η επιστημονική υποστήριξη που παρείχε.

Η ΥΕΒ (Υπηρεσία Εγγείων Βελτιώσεων) ήταν μια υπηρεσία στο Υπουργείο Γεωργίας που είχε ως στόχο την υποστήριξη φορέων διαχείρισης έργων, όπως οργανισμοί εγγείων βελτιώσεων, και την βελτίωση της καλλιεργήσιμης γης. Διέθετε γεωλόγους, γεωπόνους, υδρολόγους και ειδικό εξοπλισμό όπως γεωτρύπανα και μετεωρολογικούς σταθμούς σε όλη τη χώρα.

Παλαιότερα το ΙΓΜΕ με τα παραρτήματά του διέθετε πάνω από 40 υδρογεωλόγους σε όλη τη χώρα.

Παλαιότερα η δημόσια ΔΕΗ διέθετε μετεωρολογικούς και υδρολογικούς σταθμούς παρακολούθησης και εξάιρετους υδρολόγους οι οποίοι, πέρα από το έργο της ΔΕΗ, κάλυπταν τις ανάγκες του αρμόδιου για τη διαχείριση του νερού, Υπουργείου και υποστήριζαν ουσιαστικά το έργο του.

Φυσικά υπήρχαν και συνεχίζουν να υπάρχουν η ΕΜΥ, το Αστεροσκοπείο Αθηνών και το ΕΛΚΕΘΕ.

Με βάση τον πρώτο νόμο για τη διαχείριση των υδάτων τον 1739/87 (νόμος Πεπονής), υπήρχε αναφορά στους παραπάνω φορείς έρευνας (εκτός ΥΕΒ) τους οποίους για τα θέματα των υδάτων συντόνιζε το αρμόδιο υπουργείο, τα αποτελέσματα κοινοποιούντο στο υπουργείο το οποίο τα διέθετε στο κοινό (εκτός διαβαθμισμένων διακρατικών θεμάτων). Παρομοίως και όλοι οι άλλοι επιστημονικοί φορείς (Πανεπιστήμια κ.α.) υποχρεούνται να ενημερώνουν τη πολιτεία για τα αποτελέσματα των ερευνών.

Σήμερα θεσμοθετημένα είναι το Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης και η Εθνική Τράπεζα Υδρολογικής και Μετεωρολογικής Πληροφορίας (ΕΤΥΜΠ).

Το Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης, που εποπτεύεται από τη Διεύθυνση Προστασίας & Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ, (άρθρο 4, παρ. 4 του ν. 3199/2003), περιλαμβάνει 489 σταθμούς παρακολούθησης σε ποταμούς, 59 υδρομετρικοί, 79 σταθμούς σε λίμνες, 34 σε μεταβατικά, 85 σε παράκτια και 1896 σταθμούς σε υπόγεια ύδατα (ΚΥΑ Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΠΔΥΠ/107168/1444/19.11.2021). Σημειώνεται ότι τα εμπλεκόμενα ινστιτούτα δεν εποπτεύονται όλα από το ΥΠΕΝ.

Στη Διεύθυνση Προστασίας & Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ τηρείται επίσης η Εθνική Τράπεζα Υδρολογικής και Μετεωρολογικής Πληροφορίας (ΕΤΥΜΠ), που

εξυπηρετεί τόσο υπηρεσιακές-εθνικές ανάγκες, όσο και τις ανάγκες εφαρμογής των σχετικών με τους υδατικούς πόρους Κοινοτικών Οδηγιών (Οδηγία Πλαίσιο 2000/60/ΕΚ για τα ύδατα και Οδηγία 2007/60/ΕΚ για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας). Η μέριμνα για τη λειτουργία, συντήρηση και ενημέρωση της ΕΤΥΜΠ, σύμφωνα με το ΠΔ132/2017 (ΦΕΚ 160 Α΄/30-10-2017), είναι αρμοδιότητα του Τμήματος Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας-Λειψυδρίας και Διαχείρισης της Ζήτησης της Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Γεωχωρικών Πληροφοριών. Για την τροφοδότηση με δεδομένα της ανωτέρω Τράπεζας έχουν συσταθεί και εγκατασταθεί ανά την επικράτεια, σύμφωνα με τον Ν.3027/1922 (ΦΕΚ 163 Α΄), περίπου τριακόσιοι (300) υδρομετεωρολογικοί σταθμοί υπό την εποπτεία της ΓΓΦΠΥ (τ. ΕΓΥ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Τα δεδομένα των ανωτέρω σταθμών συλλέγονται από τις οικείες Αποκεντρωμένες Διοικήσεις ή Περιφέρειες και προωθούνται στο Τμήμα Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας-Λειψυδρίας και Διαχείρισης της Ζήτησης, όπου ψηφιοποιούνται και τροφοδοτούν την ΕΤΥΜΠ (<http://www.hydroscope.gr/>). Προκειμένου για την αναδιάρθρωση και εκσυγχρονισμό του ανωτέρω δικτύου συλλογής μετεωρολογικών και υδρομετρικών δεδομένων έχει προβλεφθεί στο Πρόγραμμα Μέτρων των Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Λεκανών Απορροής Ποταμών των 14 Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας το εν λόγω Μέτρο.

Η άποψή μας είναι ότι τα προαναφερόμενα δεν αρκούν αλλά, όπως και παλαιότερα, πολύ περισσότερο σήμερα, είναι εμφανής η έλλειψη επαρκών μετρήσεων υδρολογικών, μετεωρολογικών, υδρογεωλογικών και ποιοτικών παραμέτρων. Απαιτείται καλύτερος συντονισμός μεταξύ των αρμόδιων φορέων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, όσον αφορά σε μελέτες και έρευνες υποδομής σχετικές με τους υδατικούς πόρους, όπως επίσης αναδιάρθρωση και εκσυγχρονισμός του δικτύου συλλογής μετεωρολογικών και υδρομετρικών δεδομένων αλλά κυρίως της επεξεργασίας των στοιχείων.

Στη πράξη είναι εμφανής η προβληματική υποστήριξη σε ορισμένους τομείς και ιδιαίτερα η ανυπαρξία υδρολογικής υποστήριξης. Το πρόβλημα δεν είναι μόνο οι μετρήσεις αλλά η ανάλυσή τους, η σύνθεση των συμπερασμάτων και η υποστήριξη στη λήψη αποφάσεων αλλά και σε καίριες διαπραγματεύσεις όπως σε αυτές για τα διακρατικά ύδατα με τους βόρειους γείτονές μας.

Η απόφαση για το Δίκτυο Παρακολούθησης αποτελεί πολύ καλό παράδειγμα. Όμως θα πρέπει ο κάθε φορέας να ορίζεται ακριβώς για το τι καλύπτει, ώστε να καλυφτούν πλήρως οι ανάγκες των δημόσιων υπηρεσιών διαχείρισης. Επιπλέον κάθε άλλος επιστημονικός φορέας που υλοποιεί μία μελέτη στο τομέα που ανήκει σε κάποιον από τους καθορισμένους φορείς, θα οφείλει να τον ενημερώνει και να του δίνει τα στοιχεία μέτρησης τουλάχιστον μόλις δημοσιεύσει τη τελική μελέτη. Για παράδειγμα αν αρμόδιος για τις μετρήσεις παροχής νερού σε ποτάμια είναι ο φορέας Α, το Πανεπιστήμιο Χ που

θέλει να βάλει σταθμούς μετρήσεις παροχής νερού σε κάποιο ποτάμι να ενημερώνει το φορέα Α κτλ

ΠΡΟΒΛΗΜΑ 6 Ανυπαρξία «σημείου συγκέντρωσης» της σχετικής πληροφορίας, αφού είναι διασκορπισμένη ή κρυμμένη. (Όχι μόνο μετρήσεων αλλά και μελετών).

Εδώ κατατίθεται και πάλι η πρόταση για ψηφιακή βάση ενημέρωσης για το νερό στην Ελλάδα που οφείλει να έχει το ΥΠΕΝ. Η πρόταση αποτελεί την υλοποίηση μιας ψηφιακής πλατφόρμας για τα ύδατα (Το σύνολο των υδάτων της χώρας και την αποχέτευση) με βάση την Οδηγία πλαίσιο 60/2000

Η Γενική Δ/νση Υδάτων χρησιμοποιεί, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, τα ακόλουθα πληροφοριακά συστήματα και εργαλεία:

- ◆ Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών <http://wfdver.ypeka.gr/>
- ◆ Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης Υδάτων <http://nmwn.ypeka.gr/>
- ◆ Μητρώο Σημείων Υδροληψίας <http://lmt.ypeka.gr/>
- ◆ Διαχείριση Κινδύνων Πλημμύρας <http://floods.ypeka.gr/>
- ◆ Εθνική Τράπεζα Υδρολογικής και Μετεωρολογικής Πληροφορίας (ΕΤΥΜΠ)
- ◆ Γεωπύλη Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών <http://wfdver.ypeka.gr/el/geoportal-gr/>
- ◆ Μητρώο ταυτοτήτων υδάτων κολύμβησης της Ελλάδας <http://www.bathingwaterprofiles.gr/>
- ◆ Μηχανισμός Παρακολούθησης Υπηρεσιών Ύδατος (κατά εφαρμογή του άρθρου 13 της αρ. οικ. 135275/2017 Απόφασης της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων) <http://wsm.ypeka.gr>
- ◆ Επιπλέον στο Τμήμα λυμάτων που ανήκε παλαιότερα στην ΕΓΥ λειτουργεί η Εθνική βάση δεδομένων για την εφαρμογή της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ <http://astikalimata.ypeka.gr/>

Τα προαναφερόμενα δεν επικοινωνούν μεταξύ τους. Με την υλοποίηση των ΣΔΛΑΠ και ΣΔΚΠ επικαιροποιήθηκαν τα στοιχεία των αντίστοιχων βάσεων.

Θα πρέπει να υπάρχει σύνδεση με το πληροφοριακό σύστημα της ΕΔΕΥΑ, τα αντίστοιχα όλων των Δήμων και των ΔΕΥΑ καθώς και των ΕΥΔΑΠ και ΕΥΑΘ ώστε ο πολίτης να πληροφορείται για τη ποιότητα του νερού που του παρέχουν, όπως επίσης και σε όλες τις υπηρεσίες ύδρευσης και αποχέτευσης (σε εφαρμογή και της Οδηγίας 2184/2020 για το πόσιμο νερό).

Θα πρέπει να δημιουργηθεί μία γεωπύλη (βλ και INSPIRE) η οποία θα περιλαμβάνει το σύνολο της παραπάνω πληροφορίας. Επίσης θα υπάρχει η δυνατότητα δημιουργίας δυναμικών χαρτών στο Google Earth.

Θα πρέπει να υπάρχει σύνδεση με όλες τις Δ/νσεις Υδάτων.

Θα πρέπει να υπάρχει σύνδεση με τα συναρμόδια για το ύδατα υπουργεία όπως Υγείας, Αγροτικής Ανάπτυξης, Εσωτερικών, Πολιτικής Προστασίας, Νησιωτικής Πολιτικής, σε σημεία που έχουν αυτά να επιδείξουν κάτι για τα ύδατα.

Θα πρέπει να υπάρχει σύνδεση με τη ΠΑΑΕΥ για τα θέματα παρόχων.

Θα πρέπει να υπάρχει σύνδεση με όλους τους δημόσιους φορείς που διαθέτουν πληροφορίες για τα ύδατα. Ιδιαίτερα όσοι συμμετέχουν στο δίκτυο παρακολούθησης.

Πρότυπο θα μπορούσε να θεωρηθεί το αντίστοιχο πληροφοριακό της Γαλλίας <https://www.eaufrance.fr/>

Εκεί για παράδειγμα βλέπουμε π.χ. σύνδεση με το Sisrea που είναι το πληροφοριακό σύστημα δημοσίων υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης, σύνδεση με το Κέντρο Πληροφόρησης Υδάτων (Cleau), με το Sandre που έχει τη βάση δεδομένων του γαλλικού υδρογραφικού δικτύου, με το Meteo France κτλ

Θα πρέπει επίσης να υπάρχει μία βάση δεδομένων όπου θα καταγράφονται όλες οι μελέτες που γίνονται (κατά προτίμηση ανά ΥΔ και θεματικά) και που μπορεί ο κάθε ενδιαφερόμενος να τη βρει. Παρομοίως να καταγράφονται τα έργα που υλοποιούνται από το κάθε φορέα. Στο υπουργείο Ανάπτυξης υπήρχε πλήρης καταγραφή όλων των μελετών μέχρι το 2004. Σήμερα είναι γενικά άγνωστος ο μεγαλύτερος όγκος των εργασιών, μελετών κτλ που παράγονται από Υπουργεία, Πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα. Όμως και στο τομέα της κατασκευής έργων, με τον καιρό χάνεται η κύρια πληροφορία.

Επιπλέον στη πλατφόρμα αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνεται και το σύστημα ψηφιακής αδειοδότησης για τις άδειες χρήσης νερού και εκτέλεσης έργου. Αυτές οι άδειες μαζί με τη περιβαλλοντική αδειοδότηση θα αποτελούν τα κύρια στοιχεία (όχι τα μοναδικά) ενημέρωσης για τα έργα που αναφέρονται ανωτέρω.

Η πλατφόρμα αυτή θα αποτελεί το δημόσιο σύστημα δεδομένων νερού. Θα αποτελεί τη βάση του εργαλείου λήψης αποφάσεων, το σημείο που θα καταδεικνύεται με στοιχεία η συμμόρφωση των εμπλεκόμενων σε μία σειρά απαιτήσεων που προέρχονται από την Ευρωπαϊκή και την Ελληνική νομοθεσία και φυσικά το σημείο ενημέρωσης του μελετητή, του εμπειρογνώμονα, του επιχειρηματία (π.χ. ποιότητα νερού, ύδατα κολύμβησης) και κυρίως του πολίτη. Προφανώς θα εξεταστεί αν και που θα περιλαμβάνεται διαβαθμισμένη πληροφορία ειδικά για τις υπηρεσίες. Πρόκειται λοιπόν για ένα εργαλείο του οποίου το περιεχόμενο θα αντανακλά σε όλο το φάσμα των θεμάτων διοίκησης και αφορούν Α) Τους Πολίτες (G2C), Β) τις Επιχειρήσεις (G2B) και Γ) την δημόσια διοίκηση, κεντρική, αποκεντρωμένη, την αυτοδιοίκηση (G2G) αλλά και στον ιδιωτικό τομέα Πολίτες και Επιχειρήσεις B2C, B2B.

Να σημειωθεί ότι η πρόταση περιλαμβάνεται ήδη στη Ψηφιακή Βίβλο.

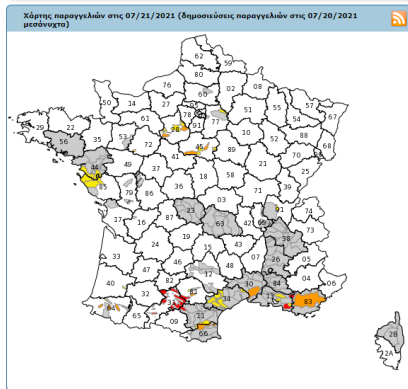
Ακολουθούν ενδεικτικές ενημερωτικές αναφορές (μεταφρασμένες) του συστήματος στη Γαλλία. Θεωρώ ότι αυτό θα πρέπει να είναι το όραμα και ο στόχος μας.

Home Σελίδα Πώς είναι οι από της διαχείρισης Πώς αποφασίζονται τα περιοριστικά μέτρα

Πλοήγηση

Υποκλήση: Περιοχή: Τύπος:

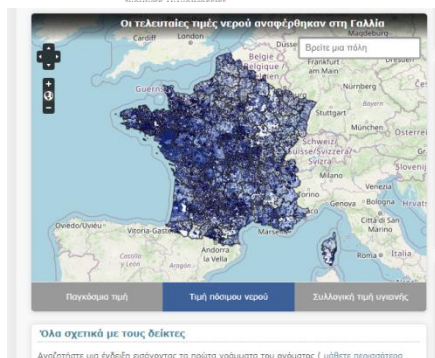
Télécharger la carte

Στατιστική

Αριθμός τμημάτων με περιορισμό (πέρα από την απογύμνωση): 17
Συνολικός αριθμός εκκρινόμενων παραγγελιών: 50

Ο θρόλος του χάρτη

Τύπος
Παράσταση ανά τμήμα
Παράσταση: Πληροφορίες και ενθάρρυνση από την απογύμνωση για εξοικονόμηση
Εξοικονόμηση: Μείωση των απορροών για γεωργικούς σκοπούς κάτω του 50% (ή απογύμνωση έως 3 ημέρες την εβδομάδα), μέτρα απογύμνωσης λειτουργίας βελθών, μηχανική διασπορά, απορρόφηση σε αναμενόμενες χρήσεις πετρώσεως κήπων, χώρων πρασίνου, γηπέδων γκολφ, πλήσης του αυτοκινήτου στο ...
Εξοικονόμηση: Μείωση των απορροών για γεωργικούς σκοπούς μεγαλύτερους ή ίσους με 50% (ή απογύμνωση μεγαλύτερη ή ίση με 3-5 ημέρες την εβδομάδα), μεγαλύτερες ποσότητες των ανάλυσεων για πότισμα κήπων, χώρων πρασίνου, γηπέδων γκολφ, πλήσης αυτοκινήτων ... μέχρι την απογύμνωση ορισμένων αναλήψεων
Κρίση: Τέλος των απορροών χωρίς προτεραιότητα, συμπεριλαμβανομένων των γεωργικών απορροών. Επιτρέπονται μόνο δόγματα που επηρεάζουν την άσκηση δραστηριοτήτων (γιατί, πολιτικά ασφαλή, πόσιμο νερό, αποχέτευση)
Είδος ζώνης συλλογικού υπόγειου υδάτινου

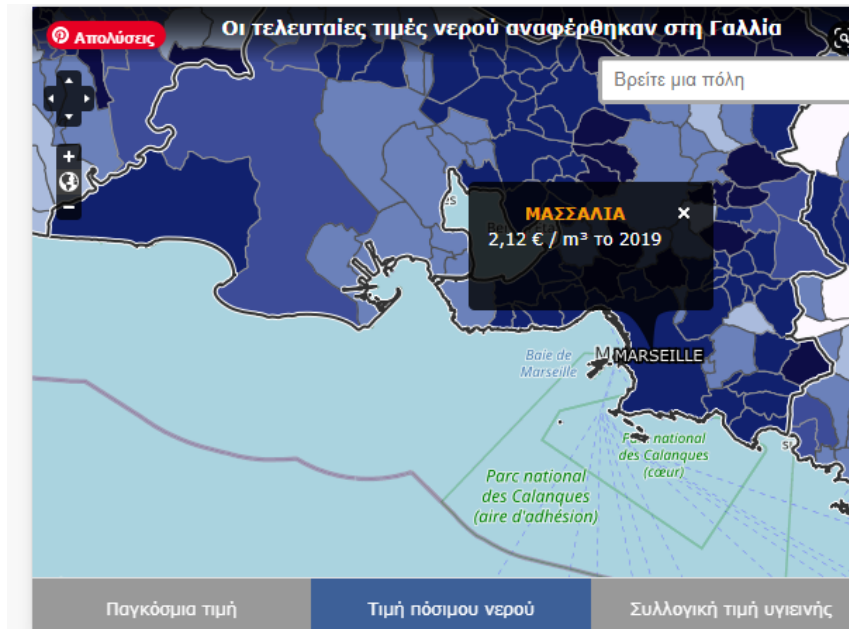

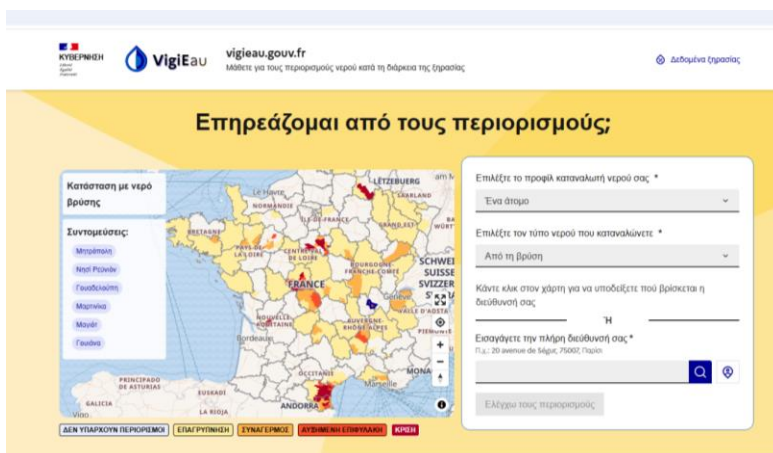
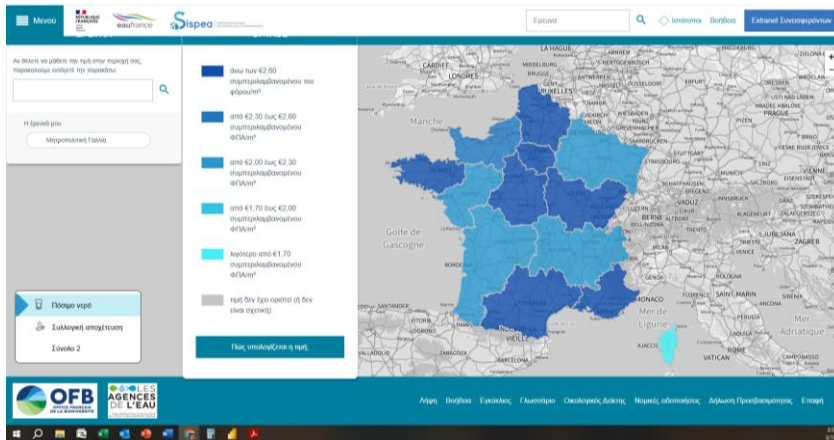
Σύμφωνα με πληροφορίες της Γραφείου για το Νερό

- Συνεχίζουμε σχετικά με ολοκληρωμένη διαχείριση
- ΟΙΕΑυ webconference - Υπό για καλύτερη διαχείριση του
- Υπενθύμιση στην Ευρώπη: στο 1 στο ΟΙΕΑυ
- Επιστημονική τη βοήθεια ποι χάρη στο France Relance
- Συμμετοχικές πρακτικές και απογοήτση

Ο θρόλος του χάρτη

Aucune donnée disponible
Inférieur à 1,50 €/ m³
1,50 à 2,00 €/ m³
2,00 à 2,30 €/ m³
Supérieur à 2,30 €/ m³

Οι περιορισμοί ενδέχεται να διαφέρουν ανάλογα με το νερό που καταναλώνετε

ΠΡΟΒΛΗΜΑ 7 Αδυναμία συμμετοχής των εμπλεκόμενων (stakeholders) στην επίλυση τοπικών προβλημάτων κτλ. Και τυπική πολλές φορές, συμμετοχή στις διαβουλεύσεις. Η συμμετοχή των πολιτών σε αρκετά ευρωπαϊκά κράτη είναι ουσιαστική, ακόμα και από τον 19^ο αιώνα. Έτσι στη Γαλλία υπάρχουν τα Assises de l'eau (και όχι μόνον). Αλλά και στην Ισπανία, μέσα στις Comunidad Autónoma (Αυτόνομες Κοινότητες) λειτουργούν όργανα που διαχειρίζονται το νερό στο επίπεδο της λεκάνης απορροής. Επίσης οποιοσδήποτε κατοικεί στην Ολλανδία μπορεί να ψηφίσει στις waterschapsverkeizinen (εκλογές υδάτινων αρχών) των 21 αρχών της χώρας.

Υπενθυμίζεται ότι ο ν. 3199/2003 προέβλεπε το Εθνικό Συμβούλιο Υδάτων και στη Περιφέρεια τα Περιφερειακά Συμβούλια Υδάτων ως όργανα κοινωνικού διαλόγου και διαβούλευσης για θέματα προστασίας και διαχείρισης των υδάτων. Τα Περιφερειακά Συμβούλια μετονομάστηκαν σε «Συμβούλια Υδάτων Αποκεντρωμένης Διοίκησης» με τον ν. 5037/2023.

Όμως η ενεργοποίηση των Περιφερειακών Συμβουλίων ή Συμβουλίων Υδάτων Αποκεντρωμένης Διοίκησης, πιστεύεται ότι θα ενεργοποιήσει ουσιαστικότερα τη λειτουργία των Αποκεντρωμένων Δ/νσεων Υδάτων. Προτείνεται η υποχρεωτική συνεδρίαση τουλάχιστον κάθε 1η Μαρτίου και 1η Σεπτεμβρίου (αν δεν έχουν κανένα θέμα θα το δηλώνουν και θα υπογράφουν). Ο Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης αν δεν συγκαλεί το Συμβούλιο θα τιμωρείται με πρόστιμο. Είναι πολύ σημαντική η δραστηριοποίηση των Συμβουλίων Υδάτων διότι είναι ικανή να ενεργοποιήσει την ουσιαστική συμμετοχή και άρα τη βελτιστοποίηση της διαχείρισης των υδάτων καθώς και να δώσει λύσεις σε όλα τα συναφή προβλήματα, στη μονάδα διαχείρισης (σύμφωνα με την ελληνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία).

ΠΡΟΒΛΗΜΑ 8 Έλλειψη ποσοτικών καταγραφών και ανυπαρξία ελέγχων ποσοτικών και ποιοτικών. Σε κάθε γεώτρηση οφείλει ο ιδιοκτήτης να αντλεί μέχρι του ορίου που αναφέρει η άδεια του. Για το λόγο αυτό οφείλει να διαθέτει υδρόμετρο. ΠΟΤΕ όμως και ΚΑΝΕΙΣ δεν ελέγχει, ούτε πρακτικά μπορεί να ελέγξει το υδρόμετρο (εφόσον υπάρχει και λειτουργεί). Ο αριθμός των νόμιμων και παράνομων γεωτρήσεων στην Ελλάδα πρέπει να ανέρχεται στις 135.000 σύμφωνα με τους υπολογισμούς της ΕΑΓΜΕ (έχει καταγράψει το 85% και οι παράνομες πρέπει να είναι στο 10%). Φαίνεται ότι ακόμα και πάροχοι ύδρευσης και άρδευσης δεν διαθέτουν υδρόμετρα. Επιπλέον τα προβλήματα ρύπανση και μόλυνσης όλο και αυξάνονται, με σοβαρές επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων.

Στη Γαλλία υπάρχει η "police de l'eau" που φαίνεται να ανήκει στο Υπουργείο Οικολογικής Μετάβασης (Ministère de la Transition écologique).

Στην Ελλάδα έχουμε

Α. Τη Γενική Δ/νση Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών ΥΠΕΝ

Οι στρατηγικοί σκοποί της που σχετίζονται με το αντικείμενό μας είναι:

α) η προαγωγή της εφαρμογής της κείμενης περιβαλλοντικής πολεοδομικής και ενεργειακής νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος,

β) η μέριμνα για την πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών στο περιβάλλον,

.....

Ειδικότερα

α) Στα Τμήματα Επιθεώρησης Περιβάλλοντος (Β & Ν Ελλάδος) ανήκουν οι ακόλουθες αρμοδιότητες:

αα) ο έλεγχος και η παρακολούθηση της εφαρμογής των περιβαλλοντικών όρων που επιβάλλονται σε έργα και δραστηριότητες και των σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος διατάξεων και η εισήγηση για την επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση παραβίασης αυτών, καθώς και κάθε άλλο θέμα που αφορά περιβαλλοντικές

επιθεωρήσεις έργων και δραστηριοτήτων όπως και κάθε άλλη αρμοδιότητα που τους ανατίθεται από τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας,
ββ) η διενέργεια ελέγχων κατά τη διασυνοριακή μεταφορά αποβλήτων, σε συνεργασία με την επισπεύδουσα Υπηρεσία του ΥΠΕΝ και τις αρμόδιες τελωνειακές υπηρεσίες.

Επίσης οι αρμοδιότητες του Συντονιστικού Γραφείου Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών είναι οι ακόλουθες:

αα) η μέριμνα για την αντιμετώπιση του κινδύνου πρόκλησης περιβαλλοντικών ζημιών στο έδαφος, τα νερά και τη βιοποικιλότητα, συμπεριλαμβανομένης της εποπτείας και του ελέγχου εφαρμογής των διατάξεων του π.δ. 148/2009 (Α'190), και η εισήγηση μέτρων πρόληψης και αποκατάστασης περιβαλλοντικών ζημιών,
ββ) η παρακολούθηση της υλοποίησης μέτρων πρόληψης και αποκατάστασης και ο συντονισμός των δράσεων των Περιφερειακών Επιτροπών Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών.

Β. Επιπλέον θα μπορούσε να πει κανείς ότι υπάρχουν

- **Λιμενικό Σώμα:** Επιβλέπει την τήρηση της νομοθεσίας για τα ύδατα στις παράκτιες περιοχές και στα θαλάσσια σύνορα.
- **Αστυνομία:** Μπορεί να εμπλέκεται σε ελέγχους και επιχειρήσεις για την καταπολέμηση της παράνομης εκτροπής και χρήσης νερού, ή για την προστασία των υδάτινων πόρων από ρύπανση.
- **Δ/ση Υδάτων Αποκεντρωμένης Διοίκησης και σχετικές Δ/σεις της Περιφέρειας:** Έχουν τη δυνατότητα να ελέγχουν, ακόμα και να σφραγίζουν, παράνομες γεωτρήσεις (ανάλογα με τις αρμοδιότητες της κάθε υπηρεσίας).

Προφανώς ΔΕΝ ΑΡΚΕΙ το σχήμα. Πολύ δε περισσότερο όταν υπάρχει παντού υποστελέχωση. Γνωρίζουμε καλά τι συμβαίνει στο σώμα επιθεωρητών. Παρομοίως και για την Αστυνομία ή το Λιμενικό, που έχουν πρωτίστως να αντιμετωπίσουν σοβαρότερες (κατά τη κρίση τους) εγκληματικές ενέργειες.

Όμως επειδή η στελέχωση υπηρεσιών κοστίζει, θα μπορούσαν να γίνουν άλλες ενέργειες. Για παράδειγμα και όσον αφορά τις ιδιωτικές γεωτρήσεις, στο ΕΜΣΥ υπάρχουν καταγεγραμμένοι οι ιδιώτες που έχουν κάνει αίτηση για άδεια ή που έχει άδεια. Θα μπορούσε λοιπόν κάθε ιδιώτης να συμπληρώνει, ανά τακτά διαστήματα (ανάλογα π.χ. με τη καλλιέργεια για γεωργούς) την ένδειξη του παροχόμετρου με φωτογραφία, καθώς και τη κατανάλωση ρεύματος. Ο έλεγχος, εφόσον τα στοιχεία αυτά συνάδουν, θα είναι δειγματοληπτικός από έναν επιθεωρητή, ενδεχομένως και συμβεβλημένο ιδιώτη-επιθεωρητή.

ΠΡΟΒΛΗΜΑ 9 Σοβαρά προβλήματα στους περισσότερους παρόχους ύδρευσης και άρδευσης.

Αποτελεί γνωστό πρόβλημα για το οποίο πρόσφατα έχουν γίνει προσπάθειες συνενώσεων των υπηρεσιών ύδρευσης. Φαίνεται να προκρίνονται μόνον οι εθελοντικές συνενώσεις. Όμως όσον αφορά τους παρόχους ύδρευσης και με δεδομένη την διαρκή και εύλογη αναφορά τους σε έλλειψη προσωπικού, προτείνεται να έχουν δική τους οργανωμένη τεχνική υποστήριξη (π.χ. Sipperec στο Παρίσι). Ενδεχομένως η ενοποίηση των τεχνικών τους υπηρεσιών ανά περιφέρεια, ώστε να γίνει οικονομία των πόρων (ανθρώπινων-τεχνικών και οικονομικών) θα μπορούσε να αποτελέσει λύση. Διότι πέρα από τη διαχείριση προγραμμάτων, ωρίμανση προτάσεων κ.τ.λ. που μπορεί να προσφέρει η ΜΟΔ, απαιτούνται εξειδικευμένα στελέχη στη δημοπράτηση των έργων, την παρακολούθηση κατά την υλοποίηση και τέλος τη συντήρηση. Εναλλακτικά θα μπορούσαν να αποδέχονται υποστήριξη από άλλες ειδικές επιχειρήσεις. Η επάρκεια που χορηγείται από την ΡΑΑΕΥ δεν πρόκειται να χορηγηθεί σε όλους. Όμως όλοι έχουν ανάγκη υλοποίησης έργων. Η αξιοποίηση των ΕΥΔΑΠ και ΕΥΑΘ (Ν. 5125/2025) είναι προς τη κατεύθυνση αυτή.

Η Sipperec (<https://www.sipperec.fr/> από το 1924) στην οποία αναφέρομαι, η οποία δεν ασχολείται με ύδατα, αλλά κυρίως με ενέργεια και τηλεπικοινωνίες, είναι μια κοινή ένωση που περιλαμβάνει περισσότερες από 100 κοινότητες της λεκάνης των Παρισίων. Παρέχει τεχνογνωσία σε θέματα ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και προσφέρει γενικότερες υπηρεσίες όπως ομάδες διοίκησης ή ελέγχου έργων κ.α.

Αξίζει εδώ να γίνει μνεία του Ινστιτούτου KWR (<https://www.kwrwater.nl/en/>) στην Ολλανδία, που αποτελεί ανεξάρτητη οντότητα, με μέτοχους τις ολλανδικές εταιρείες νερού.

Μία σημαντική δράση που οφείλουν να υλοποιούν οι πάροχοι είναι η διαχείριση της ζήτησης, η οποία αναπτύσσεται στο πρόβλημα 3, και η οποία φαίνεται ότι δεν απασχολεί ουσιαστικά τους περισσότερους, κρίνοντας και από τις απώλειες που υπάρχουν.

Θεωρούμε ότι τουλάχιστον στους προβληματικούς παρόχους ύδρευσης, με τους ελέγχους της ΡΑΑΕΥ, γρήγορα θα αλλάξει η εικόνα που επικρατεί σήμερα. Όμως όσο διατηρείται το ισχύον καθεστώς με την υποχρέωση του κράτους να στελεχώνει υπηρεσίες, ίσως θα πρέπει να εξευρεθούν ευέλικτες λύσεις με τη συμμετοχή του δημοσίου και φυσικά όλων των ενδιαφερομένων. Η υποχρέωση υδροδότησης με προδιαγραφές πόσιμου νερού σε κάθε χωριό της χώρας μας αποτελεί δύσκολη εξίσωση που δεν χρειάζεται περισσότερα σχόλια, αφού οι περισσότεροι έχουμε επαφή με την ελληνική επαρχία.

Όσον αφορά την άρδευση, ίσως η συνένωση που έγινε στον ΟΔΥΘ αποτελεί μία λύση, εφόσον είναι αποδεκτή και υλοποιηθεί υπό όρους όπως αναφέρθηκαν στο ΠΡΟΒΛΗΜΑ 4.

ΠΡΟΒΛΗΜΑ 10 Απώλειες και έλλειψη συντήρησης των περισσότερων έργων και όχι μόνο αυτών που κατασκευάζουν οι πάροχοι. Είναι μάλλον κανόνας να κατασκευάζονται έργα αλλά να μην συντηρούνται με δικαιολογία την έλλειψη κονδυλίων. Έχουμε λοιπόν προβλήματα απωλειών, που διαρκώς αυξάνονται και κοστίζουν. Χαρακτηριστική περίπτωση νησιωτικού δήμου που έχει αφαλάτωση αλλά ο κεντρικός αγωγός μεταφοράς έχει 63% απώλειες, σύμφωνα με τις δηλώσεις του δημάρχου. Ενδεχομένως προτάσεις που αναφέρονται στο ΠΡΟΒΛΗΜΑ 9 δώσουν λύσεις. Πάντως το πρόβλημα γίνεται εντονότερο αφού δεν υπάρχει ψηφιοποίηση των υποδομών των έργων, ανεξαρτήτου χρήσεως.

Αναφερόμαστε συχνά στο τρόπο άρδευσης με κανόνια και ιδιαίτερα τις μεσημεριανές ώρες όπου σημαντική ποσότητα νερού εξατμίζεται. Όμως αυτό δεν οφείλεται πάντοτε στην άγνοια ή την αδιαφορία των αγροτών αλλά στην έλλειψη κατάλληλης υποδομής του παρόχου άρδευσης, ώστε να ποτίζουν περισσότεροι αγρότες μαζί, σε ώρες που οι καιρικές συνθήκες είναι καλύτερες (π.χ. νύχτα). Γενικότερα παρατηρείται προσπάθεια επιβολής μέτρων εξοικονόμησης προς τους ιδιώτες, όταν από ουσιαστικότερες παρεμβάσεις θα προκληθεί μεγαλύτερο ποσοστό εξοικονόμησης. Προφανώς όλα τα μέτρα είναι αποδεκτά.

Αναφερόμαστε επίσης πολύ συχνά στα ανοιχτά (πολλές φορές χωμάτινα) κανάλια άρδευσης, τονίζοντας ότι οι απώλειες είναι πολύ μεγάλες. Όμως γενικότερα οι απώλειες από αγωγούς τροφοδοτούν τους υδροφόρους ορίζοντες της κάθε περιοχής και επομένως τις γεωτρήσεις της περιοχής. Επομένως το νερό δεν χάνεται. Εδώ να σημειωθούν τα ακόλουθα:

- Οι απώλειες νερού ύδρευσης, συνήθως πολύ καλής ποιότητας, που μπορεί να προέρχεται και από αφαλάτωση, δεν πρέπει να υπάρχουν.
- Οι αντλήσεις από τις γεωτρήσεις έχουν ενεργειακό κόστος, όμως δεν απαιτούνται τοπικά δίκτυα.
- Επιπλέον η μείωση των απωλειών, που θα επιφέρει μείωση της στάθμης των υδροφορέων, μπορεί να προκαλέσει καθιζήσεις, όπως αυτές σε χωριά νότια της Λάρισας (Πλατύκαμπο, Αρμένιο, Κιλελέρ, Ριζόμυλος, Στεφανοβίκειο).

Επομένως δεν υπάρχει γενικός κανόνας επεμβάσεων, αλλά επεμβάσεις κατόπιν μελέτης της κάθε περιοχής.

ΠΡΟΒΛΗΜΑ 11 Έλλειψη οικονομικών πόρων. Δεν χρειάζονται σχόλια. Όταν πρέπει να δοθούν χρήματα δεν υπάρχουν διότι προτεραιότητα υπάρχει σε κάτι άλλο. Όλοι γνωρίζουμε ότι το ΠΔΕ δεν διαμορφώνεται πάντοτε ανάλογα με τις πραγματικές προτεραιότητες. Παρομοίως και η κατανομή των κοινοτικών κονδυλίων (ΕΣΠΑ, ΤΑΑ) Ξεχνάμε ότι το **νερό είναι ζωή**. Να θυμίσω ότι το ΤΑΑ, για τα ύδατα στο ΥΠΕΝ, τη πρώτη περίοδο είχε 15 εκ.€ τα οποία αυξήθηκαν σημαντικά λόγω των συνθηκών. Την ίδια στιγμή

καθορίζονται με ΥΑ σταθερά κονδύλια για τη λειτουργία (και όχι μόνο) της ΠΑΑΕΥ. Δεν διαφωνώ αλλά οι ανάγκες των υπηρεσιών δεν είναι μόνο οι μισθοί τους. Προτείνεται η δημιουργία **Εθνικού Ταμείου Υδάτων**, ώστε τουλάχιστον τα χρήματα που κατατίθενται στο Πράσινο Ταμείο και τα παράβολα από τις αδειοδοτήσεις όπως και τα πρόστιμα, να επιστρέφουν σε ανάγκες των υδάτων, αναλογικά ανά περιοχή, αφού είναι ανταποδοτικά. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η Δ/νση Υδάτων Αποκεντρωμένης Διοίκησης Δυτικής Ελλάδας για τη περίοδο 1/1/2022-31/1/2023 βεβαίωσε υπέρ του Πράσινου Ταμείου πρόστιμα ύψους 115.977 € (επί συνόλου 522.327 € των τελευταίων μέχρι τότε ετών). Επίσης τα περιβαλλοντικά τέλη των ετών χρήσης 2019-2020 που εισέπραξαν οι πάροχοι υπηρεσιών ύδατος και απέδωσαν σε Ειδικό Λογαριασμό του Πράσινου Ταμείου ανήλθαν, σύμφωνα με την ίδια υπηρεσία, συνολικά σε 32.717 €. Τα χρήματα αυτά, σε εφαρμογή των οριζόμενων στη παρ. 6 του άρθρου 13 του Ν. 3199/2003 όπως αυτή προστέθηκε με την παρ. 11 του αρθ. 24 του Ν. 4315/14 (269 Α'), θα πρέπει να διατεθούν για έργα και δράσεις που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, αναβάθμιση, προστασία και διαχείριση του υδάτινου περιβάλλοντος, κάτι που ποτέ δεν έγινε παρά τα αιτήματα κάποιων Δ/νσεων Υδάτων. Και αυτά για μία από τις 13 Δ/νσεις Υδάτων. **Την ίδια στιγμή που απαιτούμε από τους παρόχους για εφαρμογή κοστολόγησης, τιμολόγησης και ανάκτησης του κόστους, για να χρηματοδοτήσουν τα έργα τους, αδιαφορούμε για τα προαναφερόμενα χρήματα που θα βοηθήσουν το έργο των δημόσιων υπηρεσιών.**

Όσον αφορά την υλοποίηση έργων, το πρόσφατο ψήφισμα του Ευρ. Κοινοβουλίου της 7ης Μαΐου 2025 σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για την ανθεκτικότητα των υδάτων, ως αποτέλεσμα των φαινομένων λειψυδρίας ανοίγει νέες προοπτικές.

ΠΡΟΒΛΗΜΑ 12 Άρνηση ουσιαστικής αποδοχής της αναπτυξιακής διάστασης του πόρου και επικράτηση μόνο της περιβαλλοντικής διάστασης. Κανείς δεν αδιαφορεί για το περιβάλλον. Όμως η λέξη «ανάπτυξη» αποτελεί μία «επικίνδυνη» έκφραση. Όμως πρόκειται για δύο έννοιες παράλληλες. Ας θυμηθούμε την αείμνηστη καθηγ. Ελ. Μπριασούλη 23/6/2021 στην Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων της Βουλής. «Δεν μπορούμε να διαχειριστούμε το νερό αν δεν υπάρξει οργανική και διαρκής σύνδεση του αναπτυξιακού σχεδιασμού (τι κάνουμε σε μία περιοχή με βάση τις αντοχές των πόρων της και των οικονομικών πόρων, που να μη βλάπτουμε τις διπλανές περιοχές ούτε τις επόμενες γενιές κλπ.) με τον σχεδιασμό των υδάτων». Αναφέρεται ενδεικτικά ότι το Συνταγματικό Δικαστήριο της Λετονίας απέρριψε πολλές τοπικές αποφάσεις χρήσης γης που θα επέτρεπαν την ανάπτυξη σε ζώνες πλημμύρας, ως παραβίαση του δικαιώματος σε ένα υγιές περιβάλλον. (Amolina v. Garkalne Apagasts Council, στο J May and E Daly, 2015, Global Environmental Constitutionalism, Cambridge University Press). Επίσης το Ανώτατο Δικαστήριο της Ισπανίας το 2015 έδωσε εντολή να μην εγκρίνονται νέες οικιστικές και βιομηχανικές κατασκευές χωρίς απόδειξη ότι υπήρχε αρκετό νερό. (Roberto O. Bustillo Bolado & Laura Movilla Pateiro. Proof of sufficient water resources as

a prerequisite for the authorization of new urban developments: the Spanish model). Επομένως είναι επιτακτική η ανάγκη στον οιοδήποτε σχεδιασμό να λαμβάνεται υπόψη το νερό, η ύπαρξή του, η επάρκειά του, οι δρόμοι του. Με την ευκαιρία να σημειωθεί ότι οι «**ζώνες προστασίας των υδροληψιών**» που υλοποιούν οι πάροχοι ύδρευσης, σχετίζονται άμεσα με το χωροταξικό σχεδιασμό, ο οποίος οφείλει να προσαρμοστεί σχετικά. Τέλος μέσα από το χωροταξικό σχεδιασμό και όχι μόνο, αναδεικνύεται και ο σημαντικός ρόλος σειράς ουσιαστικών επενδύσεων. Επειδή ορισμένες από αυτές είναι ιδιαίτερα υδροβόρες, ο εξ αρχής σωστός σχεδιασμός έχει σχέση και με τη βιωσιμότητα των επενδύσεων. Ενδεικτική η αναφορά του ψηφίσματος του Ευρ. Κοινοβουλίου της 7ης Μαΐου 2025 σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για την ανθεκτικότητα των υδάτων σχετικά με την ανάγκη για «... ολοκληρωμένη πολιτική για βιώσιμη διαχείριση υδάτων στη βιομηχανία. Είναι ιδιαίτερα καίριας σημασίας για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένων των ημιαγωγών, των κέντρων δεδομένων, του ανανεώσιμου υδρογόνου και της παραγωγής μπαταριών ηλεκτρικών οχημάτων, αφού οι βιομηχανίες αυτές θα αντιμετωπίζουν όλο και μεγαλύτερη πίεση και απαιτείται να παρασχεθεί στήριξη. Επομένως μετάβαση, στη βιομηχανία και στους τομείς της ενέργειας και της ψηφιακής τεχνολογίας, σε βελτιστοποιημένη απόδοση ψύξης και σε εναλλακτικές μεθόδους ψύξης που εξαρτώνται λιγότερο από το νερό».

ΠΡΟΒΛΗΜΑ 13 Έλλειψη διαρκούς και σταθερής πολιτικής συναίνεσης. Το θέμα της διαχείρισης των υδατικών πόρων αρχίζει από τη δεκαετία του '70 να συζητείται τόσο στους διεθνείς οργανισμούς, όσο και στη χώρα μας. Στη ελληνική διοίκηση σχετικό αντικείμενο **θεσμοθετείται στο Υπουργείο Συντονισμού** (ενδεικτικό της σημασίας που έδωσε η τότε πολιτική ηγεσία) **το 1972**, όπου συστήνεται η Δ/ση Φυσικών Πόρων Ενέργειας και Προστασίας του Περιβάλλοντος, από την οποία προήλθε η Δ/ση Υδατικού Δυναμικού (1977). Το 1983 η Δ/ση μεταφέρεται στο Υπ. Βιομηχανίας και μετέπειτα Ανάπτυξης. Εκδίδει το ν. 1739/87, ορίζει τα Υδατικά Διαμερίσματα και τις διαδικασίες αδειοδότησης, εκπονεί τα διαχειριστικά σχέδια Λούρου- Αράχθου και στη συνέχεια της Ηπείρου, σε συνεργασία με Έλληνες μελετητές και το Delft Hydr., καθώς επίσης και τις πρώτες διαχειριστικές μελέτες για όλη τη χώρα μαζί με διαχειριστικά μοντέλα τα λεγόμενα «εργαλεία διαχείρισης». Όμως τα στελέχη της, με τη προαναφερόμενη εμπειρία, κρίθηκε ότι δεν χρειάζεται να συμμετέχουν στη Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων που προέβλεπε ο ν. 3199/2003!!! Η τεχνογνωσία χάθηκε. Η Κεντρική Υπηρεσία έγινε Ειδική Γραμματεία, και σήμερα Γενική Δ/ση. Στη συνέχεια μεταφέρεται το τμήματος Λυμάτων σε άλλη γραμματεία μαζί με τα στερεά απόβλητα (σκουπίδια), παρά τις ευρωπαϊκές οδηγίες, ενώ παράλληλα γίνονται παρεμβάσεις στο προσωπικό με μετακινήσεις ή προσπάθειες μετακινήσεων. Με ελάχιστες εξαιρέσεις, το ενδιαφέρον της πολιτείας υπερτονίζεται σε περιόδους λειψυδρίας ενώ θα πρέπει να είναι ενδιαφέρον «παντός καιρού». Όμως το χειρότερο είναι η άρνηση αποδοχής εισηγήσεων της υπηρεσίας ακόμα και για επιστημονικά θέματα, αφού πολλές από τις πολιτικές ηγεσίες θεωρούν ότι

γνωρίζουν καλύτερα, αξιοποιώντας αμφιβόλου ποιότητας συμβούλους. Η πρότασή μου για τη δημιουργία Ανεξάρτητης Ρυθμιστικής Αρχής Υδάτων (απολύτως δημόσια υπηρεσία, όπως απαιτεί το σύνταγμα), που έχω καταθέσει από το Νοέμβριο του 2021, τη στιγμή που η πολιτική ηγεσία ήθελε Ρυθμιστική Αρχή, προέβλεπε μία μικρή υπηρεσία στο υπουργείο για τα νομοθετικά κυρίως θέματα και αποσκοπούσε στην αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών. Όμως θεωρώ ότι η τιμολογιακή πολιτική, που αποτελεί ένα από τα εργαλεία διαχείρισης, δεν μπορεί να είναι αποκομμένη από τις συνολικές πολιτικές διαχείρισης. Το αίτημα για Ανεξάρτητη Αρχή Υδάτων ανάγεται στο 2000, με πρόταση της τότε Διεύθυνσης Υδατικού Δυναμικού και Φυσικών Πόρων (στην οποία συμμετείχα), προκειμένου να ξεπεραστούν τα προβλήματα που είχαν παρουσιαστεί με την αμφισβήτηση αρμοδιοτήτων, τις μετακινήσεις προσωπικού, το συντονισμό των δράσεων των επιστημονικών φορέων και άλλα παρόμοια προβλήματα. Η Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων του ν. 3199/2003 αποτελούσε μία προσπάθεια προς τη κατεύθυνση αυτή και πολύ περισσότερο η Ειδική Γραμματεία. Όμως η επιθυμία της εκάστοτε πολιτικής ηγεσίας αποτελεί ανασχετικό παράγοντα. Επιπλέον η ΡΑΑΕΥ, από τις πρώτες ενέργειές της φαίνεται ότι δεν γνωρίζει τον τομέα των υδάτων με τις ιδιαιτερότητές του και επηρεάζεται υπέρμετρα από τον ενεργειακό τομέα. Επηρεάζεται όμως και από προσεγγίσεις άλλων κρατών που έχουν εντελώς διαφορετική γεωμορφολογία από τη χώρα μας. Επίσης η δημιουργία του ΟΔΥΘ ενός οργανισμού που είναι διαχειριστής και ο μεγαλύτερος πάροχος, αντιβαίνει κάθε έννοια χρηστής και ανιδιοτελούς διαχείρισης, όπως αναφέρεται σχετικά στο ΠΡΟΒΛΗΜΑ 4. Στο ΠΡΟΒΛΗΜΑ 3, γίνεται αναφορά και στις Αποκεντρωμένες Διευθύνσεις Υδάτων, οι οποίες επί 1739/87 ανήκαν στο Κεντρικό Υπουργείο και με το 3199/2003 εντάχθηκαν στις Περιφέρειες. Με το ν. 3852/2010 οι αρμοδιότητες για την διαχείριση των υδατικών πόρων επιμερίζονται μεταξύ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και των αιρετών Περιφερειών. Ανήκουν δε ουσιαστικά στο Υπ. Εσωτερικών. Όσον αφορά τη ποιότητα του πόσιμου νερού, η αρμοδιότητα είναι στο Υπ. Υγείας και στις υγειονομικές υπηρεσίες.

Τέλος απουσιάζει η λογοδοσία για όλους. Για παράδειγμα η χώρα μας καταδικάστηκε πρόσφατα από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο διότι καθυστέρησε την υλοποίηση της δεύτερης αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ και της πρώτης αναθεώρησης των ΣΔΚΠ. Οι περισσότεροι, αν όχι όλοι, σκέφτηκαν ότι φταίνε, για άλλη μία φορά, οι ανίκανες αρμόδιες υπηρεσίες. Κανείς δεν γνωρίζει ότι οι υπηρεσίες λειτούργησαν στην ώρα τους και άλλοι παράγοντες δημιούργησαν προβλήματα καθυστέρησης. Η απουσία λογοδοσίας, όπως και σε άλλους τομείς του δημοσίου, επιτρέπει τη διαιώνιση των προβλημάτων και την επικράτηση καταστάσεων που οδηγούν ακόμα και σε ανάξιες επιβραβεύσεις, ωθώντας και τους υπόλοιπους ακόμα και σε αδιαφορία.

ΠΡΟΒΛΗΜΑ 14 Προβλήματα στη διαχείριση διασυνοριακών λεκανών απορροής. Η παρακολούθηση των διακρατικών συμβάσεων αλλά κυρίως η κοινή διαχείριση αποτελεί ένα ιδιαίτερο θέμα που επηρεάζεται από τα προαναφερόμενα, επηρεάζει δε σημαντικά τις τοπικές κοινωνίες, όπως πρόσφατα τα προβλήματα με το Νέστο. Οι πιέσεις για τον

Αώο, όπου είμαστε ανάντι χώρα, συμπληρώνουν την εικόνα των διακρατικών υδατικών θεμάτων.

ΠΡΟΒΛΗΜΑ 15 Υλοποίηση έργων χωρίς ιεράρχηση και ολιστική προσέγγιση, ασυντόνιστα και με προσπάθεια να καλυφτούν, το ταχύτερο δυνατό και όχι σωστά, κενά δεκαετιών. Γενικά η μείωση των απωλειών καθώς και η ανάσχεση πλημμυρικών παροχών θα πρέπει να προηγηθούν. Όμως προσοχή, οι παρεμβάσεις δεν απαιτείται να είναι πάντα υπέρμετρα δαπανηρές, π.χ. έργα ορεινής υδρονομίας έχουν μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα από δαπανηρές διαμορφώσεις κοίτης ποταμών στις εκβολές. Παρομοίως η επισκευή κεντρικών αγωγών ύδρευσης που παρουσιάζουν σημαντικές απώλειες έχουν μεγαλύτερη βαρύτητα από την εγκατάσταση ψηφιακών υδρομέτρων στα σπίτια. Στα μέτρα των ΣΔΛΑΠ και ΣΔΚΠ υπάρχουν σχετικές προτάσεις. Ζητάμε από τους παρόχους (κυρίως ύδρευσης) μία ολιστική προσέγγιση, η οποία συνήθως μέσα από εναλλακτικά σενάρια καταλήγουν στις βέλτιστες λύσεις. Με την ίδια λογική θα πρέπει να υλοποιούνται και τα μεγαλύτερα έργα.

Απέναντι σε μεγάλα έργα που προτείνονται καλό θα ήταν να θυμόμαστε τις εφαρμογές των προγόνων μας όπως τις ξερολιθιές και τις στέρνες. Επίσης η κατασκευή των έργων θα πρέπει να σέβεται τις διαδρομές, που το νερό έχει επιλέξει από πολύ παλιά, και να οδηγεί στη μείωση των πλημμυρικών φαινομένων, με παράλληλη αξιοποίηση πλημμυρικών νερών.

Ειδικά για το πόσιμο νερό, η σύνταξη του Εθνικού Επιχειρησιακού Σχεδίου (απαίτηση της DG REGIO) και η προσαρμογή του στα Γενικά Σχέδια Υπηρεσιών Ύδατος (γνωστά ως Master Plan) των παρόχων ύδρευσης, μπορεί να αποτελέσει βασικό εργαλείο προγραμματισμού έργων στο τομέα, αρκεί όλες οι Αρχές που έχουν τη δυνατότητα χρηματοδότησης να το αποδέχονται και να το αξιοποιούν. Πρόκειται για έργα που (πρέπει να) έχουν προκύψει από ολιστική προσέγγιση, σύμφωνα με τους κοινοτικούς σχεδιασμούς.

ΠΡΟΒΛΗΜΑ 16 Με αφορμή τη λειψυδρία παρουσιάζονται αρκετές προτάσεις, οι οποίες λόγω έλλειψης γνώσεων επί του αντικειμένου και παρά τη καλή πρόθεση, παρουσιάζουν αρνητικά σημεία, τα οποία εάν εφαρμοστούν θα μεταβληθούν σε προβλήματα, ίσως μεγαλύτερα από αυτά που θα προσπαθούν να λύσουν, όπως κάποιες από τις προτάσεις της ΡΑΑΕΥ. Προτάσεις που έχουν δει το φως της δημοσιότητας όπως οι 46 ΑΕ δεν αξίζει να σχολιαστούν. Θεωρώ όμως ότι αξίζουν σχολιασμού προτάσεις της ΡΑΑΕΥ, για τις οποίες επισημάνω τα ακόλουθα:

Τα ύδατα δεν ομοιάζουν με την ενέργεια. Απαντήσεις δίνει πρωτίστως η υδρολογία και η υδρογεωλογία, όπως και σε μία σειρά σχολίων όπως το «περί αδυναμίας αξιολόγησης των πραγματικών υδατικών διαθεσίμων». Η επισήμανση αυτή σχετίζεται και με σειρά επιμέρους προτάσεων, συγχωνεύσεων, δημιουργίας φορέων κτλ

Το πρόβλημα των υδάτων δεν είναι μόνο διοικητικό, όπως φαίνεται από τα προαναφερόμενα.

Η διαχείριση των υδάτων σε όλα τα ευρωπαϊκά κράτη υλοποιείται με βάση την Οδηγία 60/2000. Οι πρωτοπόροι στη διαχείριση του νερού; Γαλλία και Ισπανία και όχι μόνο, δεν έχουν ρυθμιστικές αρχές. Οι διαφορές στην εφαρμογή όμως είναι σημαντική, αφού κάθε κράτος έχει τις ιδιαιτερότητές του. Για παράδειγμα η γεωμορφολογία και το πλήθος των νησιών της χώρας μας την καθιστούν ιδιαίτερη. Να σημειώσω δε κάτι πρόσφατο. Στις διαπραγματεύσεις μεταξύ των κρατών μελών για τη διαμόρφωση του συντελεστή απωλειών, η Πορτογαλία, που την εκπροσωπούσε η ρυθμιστική της αρχή, πρότεινε και διαμόρφωσε μία πρόταση, με την οποία διαφωνούσαν τα μισά περίπου κράτη. Αυτό το αναφέρω για να γίνει κατανοητό ότι λύσεις που εφαρμόζονται σε ένα κράτος δεν σημαίνει ότι ταιριάζουν σε κάποιο άλλο.

Τα Υδατικά Διαμερίσματα (Περιοχές λεκάνης απορροής ποταμού) έχουν οριοθετηθεί με βάση υδροκρίτες, ολοκληρωμένα υδρογραφικά δίκτυα και όμοιες υδρολογικές συνθήκες, επίσης δε υπάρχουν και τα νησιά. Η ενοποίησή τους δεν διασφαλίζει ότι τα νέα δεν θα έχουν το ίδιο πρόβλημα. Αντιθέτως θα δημιουργήσουν και τεράστια προβλήματα, χωρίς λόγο, όπως προβλήματα με τα συστήματα παρακολούθησης που εφαρμόζει η ΕΕ. Να θυμίσω όμως ότι στο παρελθόν είχε προταθεί από το Υπ. Ανάπτυξης, η ταύτιση των διοικητικών ορίων με τα όρια των υδατικών διαμερισμάτων (που είναι φυσικά όρια) ώστε να αποφευχθούν διάφορα γνωστά πλέον προβλήματα.

Η ολιστική προσέγγιση που αναφέρουν, δεν μπορεί να μην λάβει υπόψη και την ενεργειακή χρήση και ιδιαίτερα τον ανταγωνισμό κυρίως με την άρδευση σε αρκετές περιοχές. Τέλος επισημαίνεται ότι οι αρμοδιότητες της Αρχής περιορίζονται μόνο στους παρόχους και όχι στους διαχειριστές. Μερική επέκταση αρμοδιοτήτων δεν αποτελεί λύση, εκτός και αν δημιουργηθεί μία Ανεξάρτητη Αρχή μόνον υδάτων, όπως έχω αναφέρει.

Σε κείμενό της **Παγκόσμιας Τράπεζας** αναφέρεται το αυτόνομο:

Για να ενισχυθεί η ασφάλεια των υδάτων σε αυτό το πλαίσιο της αυξανόμενης ζήτησης, της λειψυδρίας, της αυξανόμενης αβεβαιότητας, των μεγαλύτερων ακραίων καταστάσεων και των προκλήσεων κατακερματισμού, τα κράτη θα πρέπει να επενδύσουν σε θεσμική ενίσχυση, διαχείριση πληροφοριών και (φυσική και τεχνητή) ανάπτυξη υποδομής. Χρειάζονται **θεσμικά εργαλεία** όπως νομικά και ρυθμιστικά πλαίσια, τιμολόγηση νερού και κίνητρα για καλύτερη κατανομή, ρύθμιση και προστασία των υδατινών πόρων. Απαιτούνται **συστήματα πληροφοριών** για παρακολούθηση πόρων, λήψη αποφάσεων κάτω από αβέβαιες συνθήκες, αναλύσεις συστημάτων και υδρομετεωρολογικές προβλέψεις και προειδοποιήσεις. **Επενδύσεις** σε καινοτόμες

τεχνολογίες για την ενίσχυση της παραγωγικότητας, τη διατήρηση και την προστασία των πόρων, την ανακύκλωση των νερών από καταιγίδες και των λυμάτων. Επίσης θα πρέπει να διερευνηθεί η **αποθήκευση νερού**, συμπεριλαμβανομένης της επαναφόρτισης υδροφορέων. Η ταχεία και κατάλληλη προσαρμογή θα είναι το κλειδί για την ενίσχυση της παγκόσμιας ασφάλειας των υδάτων.

<https://www.worldbank.org/en/topic/waterresourcesmanagement>

20 Σεπτεμβρίου 2017

Ας αναρωτηθούμε τι έχουμε σε αυτούς τους τρεις τομείς, πως το έχουμε, ώστε να κατανοήσουμε τι πρέπει να κάνουμε.

Με τιμή

Λ. Γεωργαλάς

Κοινοποίηση

- Γεν. Γραμματέα ΦΠΥ
- Γεν. Δ/ντή Υδάτων
- ΓΕΩΤΕΕ